Migracije Jevreja kao posledica i strategija izbegavanja viktimizacije u istorijski kriznim vremenima

Dr Zorica Mršević
Naučna savetnica Instituta društvenih nauka u penziji
Fakultet za evropske pravno političke studije Univerziteta Privredna akademija u Novom Sadu

Srbija

Predmet izlaganja su jevrejske migracije koje se u mnogim istorijskim slučajevima mogu smatrati paradigmom viktimizacije u kriznim vremenima, kao način da pojedinci i čitave zajednice izbegnu dalje stradanje. Jevrejske migracije nisu same po sebi viktimizacija, ali su često oblik sekundarne posledice viktimizacije, pošto ljudi napuštaju dom, imovinu, zajednicu i društvene veze upravo zato što su već bili izloženi nasilju, progonu, diskriminaciji ili realnoj pretnji. Izlaganje ima za cilj dekonstrukciju stereotipno prisutnih brojnih negativnih, antisemitski motivisanih predrasuda, koje su se ponavljale u različitim zemljama i epohama kao što su npr. predstave o Jevrejima kao „večitim migrantima“, koji „vole” da se stalno sele usled neke „urođene” nesposobnosti stalnijeg boravka i suživota sa lokalnim stanovništvom. Kroz razumevanje jevrejskih migracija, cilj je i bolje razumevanje aktuelnih migracija u Evropu u dvadesetom i dvadeset prvom veku, kao i opštih mehanizama viktimizacije u kriznim vremenima. Tematski, ovaj tekst zapravo pokazuje da su jevrejske migracije istorija patnje, prinude i pogroma, ali istovremeno i istorija preživljavanja, prilagođavanja i obnove. To je naročito vidljivo u istorijskim primerima, od koji je najdrastičniji oblik viktimizacije bio nacistički progon i Holokaust koji je doveo, osim do uništavanja života miliona evropskih Jevreja, takođe i do prinudnog bekstva, deportacija i raseljavanja preživelih. Na prostoru bivše Jugoslavije devedesetih su se dešavali oružani sukobi i raspad države što je uz političke krize i rast antisemitizma, vodilo Jevreje sa tih prostora u izbeglištvo i preseljenje u sigurnije sredine ili u Izrael. Pri tom se iz tog regiona preventivne migracije iz straha od buduće viktimizacije u manjoj meri još uvek dešavaju. Metodološki, izlaganje se oslanja na izvore, Yad Vashem Living Memorial to the Holokaust, Jevrejskog istorijskog muzeja, dokumenta Saveza jevrejskih opština Srbije.

Ključne reči: migracije Jevreja, sekundarna posledica viktimizacije, Holokaust, dekonstrukcija antisemitskih predrasuda, raspad Jugoslavije, razumevanje savremenh migracija

Migration of Jews as a consequence and strategy to avoid victimization in historically crisis times

Dr Zorica Mršević
Retired research fellow at the Institute of social sciences
Faculty of European Legal and Political Studies, University of Business Academy in Novi Sad
Serbia

The subject of the presentation is Jewish migration, which in many historical cases can be considered a paradigm of victimization in times of crisis, as a way for individuals and entire communities to avoid further suffering. Jewish migration is not victimization in itself, but is often a form of secondary victimization, as people leave home, property, community, and social ties precisely because they have already been exposed to violence, persecution, discrimination, or a real threat. The purpose of the presentation is to deconstruct stereotypically present numerous negative, anti-Semitic motivated prejudices, which were repeated in different countries and eras such as, for example. representations of Jews as "eternal migrants", who "love" to move constantly due to some "innate" inability to stay permanently and coexist with the local population. Through the understanding of Jewish migrations, the goal is also a better understanding of current migrations to Europe in the twentieth and twenty-first centuries, as well as general mechanisms of victimization in times of crisis. Thematically, this text actually shows that Jewish migrations are a history of suffering, coercion and pogrom, but at the same time a history of survival, adaptation and renewal. This is particularly visible in historical examples, of which the most drastic form of victimization was the Nazi persecution and the Holocaust, which led, in addition to the destruction of the lives of millions of European Jews, to the forced flight, deportation and displacement of the survivors. In the territory of the former Yugoslavia in the 1990s, armed conflicts and the disintegration of the state took place, which, along with political crises and the growth of anti-Semitism, led Jews from those areas to exile and move to safer environments or to Israel. At the same time, preventive migrations from that region for fear of future victimization still occur to a lesser extent. Methodologically, the presentation is based on the sources of the Yad Vashem Living Memorial to the Holocaust, the Jewish Historical Museum, documents of the Union of Jewish Municipalities of Serbia.

Key words: Jewish migrations, secondary consequences of victimization, Holocaust, deconstruction of anti-Semitic prejudices, disintegration of Yugoslavia, understanding of contemporary migrations